

AN
Nov 20
X-8197CZECHOSLOVAKIA

<u>INDUSTRY</u>	/1700/
Paper	/1700e/
<u>ETHNIC MINORITIES</u>	/1100/
CSR	/1101/
<u>MORALE AND GENERAL MOOD</u>	/2000/
Entertainment	/2003/

GYPSIES IN STETI NAD LABEM.SOURCE HAMBURG: Confidential source.DATE OF OBSERVATION: Recent and current period.ENGLISH SYNOPSIS: Source describes a culture evening which was held in STETI NAD LABEM on October 6th and which ended in a fight which had to be stopped by the military who used tear gas.

The sugar factory in STETI NAD LABEM has been rebuilt and is now being used as a paper mill. Many rooms and sheds are not occupied, and it is believed they are to be used by the military. In addition to local labor, gypsies from Slovakia are employed at the factory where they receive free food and lodging but do not know what payment they will receive as a settlement is made only on their departure. Nevertheless, they say that conditions in Bohemia are better than in Slovakia where they are unable to obtain work and where there is much poverty. The Czechs grumble about the employment of the gypsies and say they are spoiling working conditions as they are satisfied with anything.

EVALUATION COMMENT: Large paper-mills have been under construction in STETI NAD LABEM in ROUDNICE District since 1951. A cardboard factory - - a "modest beginning" - - has been in operation for the third year now. The large paper "combine" is expected to start production in 1957 /"Rude Pravo" of March 19, 1956./ Deficiencies in planning and building methods which caused such long delays in the construction of the paper mills there were criticized in Monitoring of May 17, 1956, and "Rude Pravo" of June 25, 1956. A large percentage of the employees are reportedly brigade workers from Slovakia /MUNICH Item No. 7920/56; further material on the STETI paper mills is available in this office./

Gypsies have been reported in the area in question,
/over/

and brawls are known to have occurred in situations such as that described here. The regime press complains from time to time that gypsies are still discriminated against by the population. The difficulties encountered by the authorities in their attempts to "re-educate" the gypsies are well known as well.

The comedian referred to here is Jiri STUCHAL. A Border Guard garrison in MOUDNICE NAD LABEM - a town rather far from the frontier - is reported for the first time.

X X X

Jak vypadají t.zv. kulturní podniky, poradené pro lidi, nyní v ČSR, vypráví očitý svědek, který byl přítomen estradnímu večeru, pořádanému v sobotu 6. října ve ŠTĚTÍ NAD LABEM. Napřed je dobré seznámit se s místem zábavy a poměry v obci vůbec. Estrada se konala v bývalém cukrovaru, jehož provoz byl asi před šesti lety zastaven. Důvod zastavení výroby spočíval v zastaralém zařízení cukrovaru - jeho modernisace by prý byla stála příliš mnoho. Proto bylo rozhodnuto, že budov bude použito ke zřízení velké továrny na papír; v dalekém okolí prý podobný závod není. Už tehdy se začalo s přestavbou a stavěny nové objekty; možno říci, že dnes je tovární objekt alespoň čtyřikrát tak veliký jako byl původní cukrovar, ale staví se stále dál. Mnohé věci jsou při stavbě napadné všem - staví se obrovské haly, které se podobají spíše hangarům nežli továrním halám. Všeobecně se má za to, že papírna je jen záminkou k postavení nějakého vojenského objektu, protože podle názoru zaměstnanců už jedna třetina toho, co je dnes postaveno, by stačila pro výrobu. A podle zkušeností se dnes v ČSR nikde neplytvá prostorem, i v průmyslu se staví skutečně jen to nejužitečnější, aby se mohlo vyrábět. Některé haly jsou vůbec prázdné, nepracuje se v nich. Tak je tomu i s poslední do-stavěnou halou - oficiálně se ale stále prohlašuje, že v krátké době bude všechno dáno do provozu.

Estradní večer se tedy konal v tomto podniku, v jídelně. Bylo tam mnoho hostů, z ministerstev z PRAHY, také zastupci okresních organizací a úřadů. Program byl průměrný, účinkoval také z rozhlasu známý komik STUCHAL, který je dosti oblíbený, jinak ovšem jako obvykle slíbený program splněn nebyl. Sami hosté si na to stěžovali - místní lidé neřikali nic, protože každý už pokládá takový podvod při ohlašování programu za samozřejmý a rozčíluje se jen tehdy, přesáhne-li to meze přespříliš.

Přítomno bylo snad celé osazenstvo, které činí asi 300 osob. Složení zaměstnanců je pestré - asi polovina pracujících jsou Slováci, a z druhé poloviny je zase velká část Čechů. O souladu mezi dělníky nelze mluvit vůbec; každá tato skupina žije pro sebe, pozná se to i v jídelně a všude, vždy sedí každý mezi svými a vzájemně se nestýkají nebo se přímo nenávidí. Důvody:
/over/

jsou dosti logické; na nejnižším stupni jsou cikani, kteří jsou obecně pokládáni za méněcenné a splacejí to ostatním nenavistí. Domáci - i ti jsou rozděleni na starousedlíky a dosídlence a mezi těmito skupinami dochází také ke sporům - vyčítají zase Slovákům, že pracují za nižší platy než ostatní, že to všem kazí a že se snadno smírují se vším, s bídným platem i se špatným zacházením.

Postavení Slováků je opravdu smutné - jsou pokládáni za pracovní sílu, kterou je nejlépe sedrít a předpokládá se, že se nebudou umět bránit proti některým nespravedlnostem, což je většinou pravda, ale oni jsou k tomu nuceni bídou na Slovensku, kde zřejmě není práce. Říkají, že i při tom okrádání v Čechách vydělají více nežli doma. Cikani pracují, protože musí - úřady jdou proti nim hodně přísně při absencích, ač i to mnoho nepomáhá - touha po volnosti je u nich velika. Závodní výbor často už pokutoval cikany pro absenci a několik jich také poslal za trest do dolů; toho se všichni bojí. Z toho důvodu jsou také cikani naplnění nenavistí ku všem, že jim brání v jejich způsobu života.

Nesrovnalosti jsou i ve mzdách; ačkoli teoreticky mají všichni mít stejně, v praxi už proto mají Slováci méně, že závod jim sraží mnoho za ubytování - a v soukromí by byty nenašli. Všem zaměstnancům se sraží poplatek za závodní stravování. Slováci jsou posíláni hromadně do Čech pracovním úřadem, který vyjedná vše za ně a oni skutečně "neví, za co robí", jak říkají. Ostatní se jim proto smějí, ale Slovák nemůže nic proti tomu dělat. Bylo mu řečeno, že dostane byt a stravu a že se jeho mzda vyčítuje potom. Občas jim dají nějakou malou zálohu a to je vše. Lze si představit, jak bude potom vypadat vyúčtování - kolik je tu možností vselijakých podvodů, sražek, jak komplikovaná je taková výplatní listina, jak se může takový sedřený dělník ze slovenských hor vyznat a ozvat se, že je mu krivděno? Plánování a zákony o mzdách jsou tak složité, že jsou prakticky vydáni libovůli závodu i domácí zkušenosti dělníci, natož lidé, kteří budou vyplaceni při odchodu a kteří se nemohou už dovolat ničeho a nikoho. Nedovolá se člověk domácí ani při krivdách křiklavějších svého práva, jak potom oni.

Po zahájení estrády a vyčerpání programu začala taneční zábava, při které došlo brzy ke rvačce, která se proměnila ve skutečnou bitvu. Nahromaděné zašti se provalilo, začali si vyčítat a nadávat - zejména cikani Slovákům, a konečně počala bitva, která proměnila místnost v trosky. Vše, co nebylo pevně přibito, bylo demolováno - židle, stoly, obrazy, okna; byly vytrhány i pívnické trubky. Podle poslední zprávy byli dva lidé těžce zraněni - neví se, zda nezemřeli mazitím - a 36 lehce zraněných. Byla povolána SNB, která ovšem nic neporídila, až nakonec musila přijít vojenská pohotovost z ROUDNICE, kde je v zámku posádkou Pohraniční stráž. Ti pustili do místnosti slzotvorný plyn a tak se teprve /over/

podarilo místnost vyčistit. Při bitvě pomáhali cikanům i jejich ženy - ty mají v podobných případech praxi a stály proto u oken a házely kamením po všech odpůrcích, kteří se chtěli tímto nouzovým východem zachránit. Škoda na zařízení je značná; hned v neděli počala SNB s vyšetřováním a vyslechy. Tak skončil kulturní podnik - estrádní večer ve ŠTĚTÍ NAD LABEM.

End.